

Program til LEDAs 25-års-jubilæum

d. 19. september 2013

Sted: Gyldendal, Klareboderne 3, 1115 København K

Tid: Kl. 14.00

- 14:00 **Velkomst v. formanden**
- 14:05 **Pia Jarvad, Dansk Sprognævn: Leda og ordbogsarbejdet i 25 år**
I mit indlæg vil jeg fortælle om Ledas opståen, navnet som ikke blev SLID (sammenslutningen af leksikografer i Danmark), den første formand som blev en kvinde, og om den tid hvor ordbogsarbejde ansås for et håndværk, i de bedste ordbøger et kunsthåndværk. Nye tider og ikke mindst ny teknologi har givet mulighed for en videnskabeliggørelse af ordbogsarbejdet med nye neolatinske termer og teoretiske overbygninger som gør et arbejde til et fag med egen forskning. Mere ny teknologi er på vej, den traditionelle ordBOG er på vej ud sammen med den historiske ordbog og samtidsordbogen. Den nye fokusering på brugeren og den deraf følgende atomistiske redigering af enkeltord vil jeg drøfte konsekvenserne af.
- 14:40 **Ebba Hjorth, DSL: Hvad ændrede den danske leksikografiske verden fra begyndelsen af 80-erne og frem til stiftelsen af foreningen LEDA?**
Hvordan blev ordbogsarbejde en disciplin som man kunne have lyst til at beskæftige sig med, og som det var værd at samles om i en forenings rammer?
- 15:00 **Henrik Holmboe: Løst og fast – LEDA 25 år – lyst og fest.**
Et blik på de sidste ca. 250 år på dansk leksikografi vil efterlade det indtryk, at der er nogle ret faste bestanddele, velkonsoliderede og grundige, som det er let at få øje på, og så er der nogle løse, ikke så forudsigelige, måske lidt husflidsprægede og undertiden næsten usynlige. For begge kategoriers vedkommende kunne det være interessant at se på, hvem der til de forskellige tider har rekvireret ordbogsværker. En opgave også for de næste 25 år bliver bl.a. de smalle, lidt prestigeløse indvandrerordbøger, der godt kunne have behov for en professionel indsats; vi bør ikke byde de svageste sprogbrugere de dårligste hjælpemidler.
- 15:20 **Kaffepause**
- 16:00 **Sanni Nimb, DSL: Begrebsordbogen**
I Den Danske Begrebsordbog præsenteres danske ord i grupper ud fra deres betydning. Bogen indeholder ca. 200.000 ord og vendinger til sproglig inspiration: et dækkende udtryk, det rette udtryk, yndlingsudtryk, livord, sprogblomster, nysprog, eufemismer, superlativer, modeord, buzzword, signalord, nøgleord, fyord, tabuord, fremmedord, kraftudtryk, bandeord, hånsord, smædeord, slang, argot, jargon og meget mere. Også udråbsord og talemåder er repræsenteret i stort omfang. Arbejdet med ordbogen nærmer sig sin afslutning, og i foredraget vises udvalgte eksempler fra nogle af de ca. 1000 afsnit.
- 16:10 **Asgerd Gudiksen og Henrik Hovmark: Ømålsordbogen. En sproglig-saglig ordbog over dialekterne på Sjælland, Lolland-Falster, Fyn og omliggende øer.**
Ømålsordbogen er en stor videnskabelig dokumentationsordbog der dækker perioden ca. 1750-1945 med hovedvægten på perioden 1850-1920. Ordbogen redigeres af medarbejdere ved Afdeling for Dialektforskning, Københavns Universitet. Den bygger først og fremmest på afdelingens egne kilder: optegnelser med dialekttalende meddelere, spørgelistebesvarelser og båndoptagelser. Ømålsordbogen er en form for sprogbeskrivelse i ordbogsform og giver detaljerede beskrivelser af udtale, bøjning, syntaks, fraseologi, betydning

og brug. Et særkende er ordbogens leksikonafsnit der beskriver arbejdsgange, redskaber, traditioner eller lege inden for periodens bonde- og fiskerkultur under udvalgte hovedord, fx *høst, kærne, bage, drivgarn, fastelavn, klink, langbold* – med systematisk henvisning til den folkelige terminologi. Ordbogen rummer også en del folkloristisk stof: ordsprog, rim og remser, gåder, folketro, leveregler m.m. Første bind udkom i 1992, og siden er der udkommet et bind hvert andet år. Bind 11 (*kurv-lindorm*) udkom i starten af 2013. I vores præsentation vil vi vise spændvidden i ordbogens stof ved eksempler der passer til den festlige lejlighed.

- 16:20 **Carsten Hansen, Martin Hansen og Jessie Nielsen, Ordbog over Dansk Talesprog: *Et talesprogsbaseret lemmabegreb***
Lemmabegrebet i en korpusbaseret talesprogsordbog må nødvendigvis tænkes radikalt anderledes end det traditionelle lemmabegreb i den skriftsprogsbaserede leksikografi. På ODT er det vores grundantagelse at alle auditive og visuelle registrerbare størrelser med interaktionel forankring er lemmakandidater. Kom og hør!
- 16:30 **Thomas Troelsgård, Ordbog over Dansk Tegnsprog: *Kommer næse før lillefinger?***
Søgning og sortering i Ordbog over Dansk Tegnsprog
Dansk Tegnsprog har ingen skriftnorm. Det rejser en række problemer i forbindelse med tilrettelæggelsen af søgefunktionerne i en digital tegnsprogsordbog. I vores oplæg vil vi belyse denne problematik og kort demonstrere de muligheder vi giver for søgning på tegn i Ordbog over Dansk Tegnsprog (www.tegnsprog.dk).
- 16:40 **Torben Christiansen: *Slangordbogen***
Torben Christiansen, der udgav Slangordbogen som app i 2012, fortæller om det fortsatte arbejde med ordbogen, herunder bl.a. nye artikler og brugerfeedback.
- 16:50 **Louise Pram Nielsen, CBS: *Brugerorienteret vidensformidling***
Præsentation af eye-tracking-forsøg som kvantitativ metode til at undersøge potentielle brugeres opfattelse af tekst og grafik, som forklarer betydningen af fagudtryk fra skatteområdet. Resultaterne vil bidrage til at udvikle brugertilpassede grænseflader til en national terminologi- og vidensbank.
- 17:00 ***Der serveres en forfriskning***
- 18:00 ***Middag og hyggeligt samvær***
- 21:00 ***Der lukkes og slukkes***

LEDAs bestyrelse vil gerne takke vores gavmilde sponsorer:

